

Čís. 6370.

Ochrana zájmů odvolatelova odpůrce, jenž jest dotčen pouze důvody, nikoliv i výrokem prvního soudu.

(Rozh. ze dne 13. října 1926, Rv I 1530/26.)

Majitelka domu domáhala se vyklizení žalované firmy ze dvou důvodů: jednak proto, že žalovaná firma propustila ze svých služeb Jana K-a, jehož propuštění bylo prý ujednáno za důvod okamžitého zrušení nájemní smlouvy, jednak z důvodu podle §u 1118 obč. zák. *Procesní soud první stolice* uznal podle žaloby z důvodu prvního, neshledav opodstatněným důvod druhý. *Odvolací soud* k odvolání žalované firmy žalobu zamítl, neshledav opodstatněným důvod první vzhledem ke zjištění, že úmluva taková se nestala. Co do druhého důvodu souhlasil odvolací soud s názorem prvního soudu.

K odvolání žalobce *Nejvyšší soud* zrušil napadený rozsudek a uložil odvolacímu soudu, by o odvolání znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Podstatná část dovolání pokouší se zvrátiti správnost skutkového zjištění odvolacího rozsudku, podle něhož žalovaná firma neujednala se žalobkyní, že se nájemní smlouva zruší, jakmile by došlo k propuštění žalobkynina manžela Jana K-a ze služeb firmy. Pokus ten se nemůže zdařiti, protože žalobkyně, dovolávajíc se číselně dovolacích důvodů rozporu se spisy a mylného posouzení právního (§ 503 čís. 3 a 4 c. ř. s.), ve svých vývodech buď jen brojí proti správnosti hodnocení důkazů, jež je podle jejího názoru vadným mimo jiné i proto, že nebyla slyšena jako strana pod přísahou, neb nabízí nové důkazy o nových okolnostech, o kterých se v řízení první stolice ani nezmínila. V obou směrech opouští dovolání meze vytčené přesně v §u 503 a 504 c. ř. s. Nelze proto k této části dovolání přihlížeti, nýbrž nutno setrvati na právě naznačeném skutkovém zjištění, že propuštění Jana K-a ze služeb firmy nebylo ujednáno za důvod okamžitého zrušení nájemní smlouvy. Kdyby žalobkyně svou žalobu byla založila jen na tomto důvodu, byl by ovšem i správným výrok odvolacího soudu, že žaloba není odůvodněna. Avšak žaloba byla mimo to opřena též o důvody pro zrušení nájmu, jež jsou naznačeny v §u 1118 obč. zák., a o tvrzení, že podle ujednání stran nájemní smlouva může — mimo případ propuštění Jana K. ze služby — býti zrušena pro nedodržení i jiných podmínek nájemní smlouvy. Právem vytýká dovolání odvolacímu rozsudku, že je v těchto směrech řízení nižších stolic vadným, rozsudek odvolacího soudu v rozporu se spisy a jeho právní posouzení věci mylné (§ 503 čís. 2—4 c. ř. s.). V rozporu se spisy je skutkový předpoklad napadeného rozsudku, že se žalobkyně v žalobě ani nezmínila o tom, že přišlo k místu ujednání, že za jistých podmínek může býti nájemní poměr zrušen, neboť žalobkyně se skutečně v žalobě tohoto ujednání dovolává, opírajíc se o 13. odstavec

smlouvy ze dne 5. prosince 1923. Pro tento rozpor se spisy se odvolací soud v právě vytčeném směru vůbec neobíral skutkovým přednesem stran a výsledky průvodního řízení provedeného i o tomto přednesu v řízení první stolice (§ 503 čís. 2 c. ř. s.). To ovšem nemohlo ani zůstat bez vlivu na správnost právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), jež by zajisté nemohlo vyvrcholiti v zamítnutí žaloby, kdyby žalobkyně správnost tvrzené podmínky a její nesplnění dokázala. Mylně posoudil odvolací soud věc i ve výroku, že tu nejsou důvody pro zrušení nájemní smlouvy podle §u 1118 obč. zák., přejímaje podle § 498 c. ř. s. skutkové zjištění učiněné v tom směru prvním soudem a sdíleje i jeho právní posouzení. Soud prvé stolice neshledává uskutečněným předpoklad §u 1118 obč. zák., že vzchází značná škoda, nepraví však, v čem škoda ta záleží a jak vzešla, omezuje se na zcela povšechné rčení, že za takovou značnou újmu nelze pokládati chování obchodvedoucího žalované firmy a jiného personálu, jak je svědeckým výsledkem zjištěno a prokázáno. Pro správné posouzení věci, zdali škoda je značná, je nutnou podmínkou přesné zjištění, která škoda a jak vznikla. Stejně vyžaduje druhý zrušovací důvod §u 1118 obč. zák. — nezaplacení nájemného, — by bylo zjištěno, zda žalovaná firma činí dluží a od kdy. První soud pokládal to za zbytečné, máje za to, že žalovaná nebyla, jak § 1118 obč. zák. vyhledává, o zaplacení upomenuta. Ale první soud praví v téže souvislosti, — třebaže to nezjišťuje — že byla upomínána, a to u příležitosti návštěvy svého zákonného zástupce Rudolfa M-a, který měl plnou moc k projednání se žalobkyní. Bylo-li tomu tak, je nesprávným právní názor prvního soudu sdílený i druhým soudem, že k upomínce té nelze přihlížeti, když prý se stala oproti pouhému zřízení, jenž prý není povinen ani oprávněn v případě takovém za žalovanou jednati. Podle toho, co právě bylo doličeno, nejsou tu ve všech směrech skutková zjištění, která by dovozovala správné právní posouzení věci, a nezbylo proto, než napadený rozsudek podle §u 510 c. ř. s. zrušiti. Ovšem by se dalo namítati, že odvolací soud nemohl přihlížeti k těmto nesprávnostem rozsudku prvního soudu, jimiž byly dotčeny jen zájmy žalující strany, protože žalující strana odvolání nepodala (ovšem jako strana ve sporu zvítězivší ani podati nemohla), čímž bylo vyloučeno, by se odvolací soud obíral onou částí prvního rozsudku, v níž první soudce, ačkoli žalobu z určitého důvodu uznal za opodstatněnou a jí vyhověl, ještě doličoval, proč zažalovaný nárok nelze opřít o ostatní důvody k platnosti přiváděné. Názor ten by se však přičil zákonu. Je sice pravda, že odvolací soud podle §u 462 c. ř. s. prozkoumává rozhodnutí soudu první stolice jen v mezích odvolacích návrhů, a je v soudnictví i nauce takřka jednomyslně zastáván právní názor, že odvolání lze podati jen proti rozsudkovému výroku a nikoli i proti jeho důvodům, takže žalobce ve sporu zvítězivší nemůže podati odvolání, třebaže má vážné pochybnosti, zda je správným a zda před odvolacím soudem ob stojí důvod, o který soud odsuzující rozsudek opřel, a ačkoli míní, že jedině správným je druhý důvod jím uplatňovaný, ale prvním soudem neuznaný. Avšak tím není podle zákona vyloučeno, by v odvolacím řízení nebylo přihlíženo i k tomuto druhému důvodu, pokud se týče k oněm

nesprávnostem rozsudku a řízení první stolice, pro které první soud důvod ten neuznal správným. Odvolací soud nepřezkoumává odvolací důvody samy o sobě, nýbrž přezkoumává je nezbytně na základě celého skutkového děje, jenž je základem sporu. Proto musí zpravodaj podle Šu 486 c. ř. s. vyložit, kterak se věc má a jaký byl dosavadní průběh rozepře, pokud toho je třeba, by bylo porozuměno odvolacím návrhům a aby byla zkoumána správnost napadeného rozsudku a odvolacích důvodů. Vyskytnou-li se vady podstatné pro přezkoumání a posouzení uplatňovaných odvolacích důvodů a o ně opřených odvolacích návrhů, je k vadám těm přihlížeti z povinnosti úřadu, třebaže je odvolání nevytklo, neboť z Šu 462 druhý odstavec c. ř. s. plyne, že odvolací soud v mezích odvolacího návrhu přezkoumává nejen rozsudek, nýbrž i řízení, jež mu předcházelo. To ovšem má zvláštní význam právě tehdy, jde-li o vady, které odvoláním ani nemohly býti vytýkány, jsouce na újmu jen odvolateleva odpůrce. Též ony jsou s odvolacími důvody v příčinné souvislosti a spolu s nimi tvoří ony sporné stránky v Šu 497 (2) c. ř. s. naznačené, jež má odvolací rozhodnutí o návrhu odvolatelově obsahovati (srv. Neumannův komentář k c. ř. s. z roku 1915, str. 1383). Na tom právě je založena ochrana zájmů odvolateleva odpůrce, který je dotčen jen důvody — nikoli i výrokem — prvního rozsudku, že tehdy, když odvolací soud zaujme jiné právní stanovisko a rozhodne jinak než první soudce, přezkumná činnost odvolacího soudu se vztahuje podle §§ 462, 497, 498 c. ř. s. ke všem sporným stránkám, jež jsou důležité pro rozhodnutí, a v důsledku toho odpůrce odvolatelův může v dovolání proti pozměňujícímu — jemu nepříznivému — rozsudku vytýkati, že se odvolací soud, vyřizuje odvolání odpůrcovo, neobíral všemi jeho útočnými neb obrannými prostředky.

Čís. 6371.

Společnosti s r. o. (zákon ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák.).

Projednati a rozhodnutí spor o zmatečnost usnesení valné hromady podle § 41 zákona, jakož i rozhodnutí o návrzích podle § 42 (3) a (4) zákona jest povolán obchodní senát, nikoliv samosoudce. Jednal-li o návrhu podle § 42 (3) a (4) zákona samosoudce, jest zrušiti pouze jeho usnesení a ústní jednání o jistotě podle Šu 42 (3) zákona.

(Rozh. ze dne 14. října 1926, R I 877/26.)

Žalobce o zmatečnost usnesení valné hromady společnosti s r. o. navrhl povolení prozatimního opatření, by provedené usnesení valné hromady bylo odloženo podle § 42 (4) zákona o společnostech s r. o. Žalovaná navrhla složení jistoty podle § 42 (3), o němž samosoudce konal ústní líčení a vyhradil si písemné rozhodnutí, jehož dosud nevydal. S o u d p r v é s t o l i c e (samosoudce sborového soudu) prozatimné opatření podle § 42 (4) povolil. R e k u r s n í s o u d zrušil napadené usnesení i s předchozím řízením pro zmatečnost a uložil prvnímu soudu, by jednal dále po zákonu. D ů v o d y: V projednávaném sporu domáhá se žalobce